

Miquel de Crusafont i Sabater, Creu de Sant Jordi 2017

Com resa la descripció oficial, «La Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya va ser creada pel Decret 457/1981, de 18 de desembre, amb la finalitat de distingir aquelles persones naturals o jurídiques que, pels seus mèrits, hagin prestat serveis destacats a Catalunya en la defensa de la seva identitat o, més generalment, en el pla cívic i cultural». El Decret 36/2017, d'11 d'abril, de concessió de la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya per a l'any 2017, feia públics els noms de les persones i de les entitats que s'havien fet mereixedores d'aquesta distinció. Entre elles, s'hi trobava el president de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, el Dr. Miquel de Crusafont i Sabater, numismàtic i historiador, «per la seva obra d'estudi i difusió de les monedes i la seva circulació en els territoris de l'antiga Corona catalanoaragonesa, traduïda en més d'una vintena de llibres i en centenars d'articles sobre la matèria. Com a especialista ha aconseguit ocupar un lloc de privilegi en el panorama internacional dels estudiosos de la numismàtica». La cerimònia de lliurament va tenir lloc el capvespre del 3 de maig de 2017, al Palau de la Generalitat.

Aquests tipus de premis honorífics se solen concedir a gent d'una certa edat que ha dedicat bona part de la seva vida a fer molta feina i a fer-la bé en favor del bé comú; per això, almenys fins allà on jo sé, gairebé sempre són merescuts i poques vegades es discuteixen, tot i que no hem de ser ingenus i cal admetre que, de vegades, hi pot haver alguna traça de favoritisme polític, que no és, ni de lluny, el del cas que ens ocupa. Val a dir, però, que el costum d'atorgar aquests guardons a persones «d'una certa edat» implica el perill que l'honor pot arribar massa tard i sorprendre el destinatari a l'altre barri. És per això que cal proposar els reconeixements en el moment oportú, quan el personatge a qui es vol honorar amb tot mereixement es troba encara en una plenitud física i mental. A partir d'aquests raonaments vaig arribar, un parell d'anys abans de la concessió, a l'ocurrència que calia impulsar la candidatura de Crusafont a la Creu de Sant Jordi, de la ma-

teixa forma que hi degueren arribar els membres del col·lectiu terrassenc que va tenir la mateixa idea poc temps després. Quan vaig fer la proposta als companys numismàtics, tots es mostraren totalment d'acord amb el mereixements de Crusafont, a qui molts anomenem «mestre», signaren sense pensar-s'ho dues vegades i alguns fins i tot es mobilitzaren per aconseguir més signatures, no només entre altres numismàtics, sinó també entre historiadors, polítics i altres col·lectius.

Miquel de Crusafont s'ha passat més de mitja vida investigant la moneda; d'això en donen fe els centenars d'articles i les desenes de llibres que duu publicats fins ara. Ho ha fet amb un rigor fora de dubte que sempre ha procurat materialitzar en uns texts entenedors fins i tot per als profans en la numismàtica. Ha esdevingut l'autèntica referència en la numismàtica de l'àmbit català, en especial la de la Corona Catalanoaragonesa medieval, no només per altres investigadors numismàtics sinó també per als historiadors de dins i de fora de Catalunya. En altres paraules, una obra que toqui la nostra numismàtica i que no presenti en la seva bibliografia almenys una obra de Crusafont, no és un treball que, d'entrada, mereixi gaire confiança.

Es podria dir que Crusafont no només ha estudiat la numismàtica del seu país, sinó que ha estudiat la història del seu país mitjançant la numismàtica. No han estat poques les actualitzacions i les desmitificacions de la historiografia tradicional que s'ha atrevit a escometre, i ho ha fet sempre amb honestedat, una virtut que cal valorar molt en un historiador. Clar que, en els temps que corren i en l'àmbit geogràfic que s'enuncien, ser massa honest implica sovint guanyar-se crítiques i fins i tot enemics. Crusafont ha procurat, fins allà on jo he pogut observar, fer els seus enunciats amb una base formada per arguments sòlids que en tot moment s'ha mostrat disposat a debatre i fins i tot a qüestionar i a rectificar, sempre i quan, és clar, l'argumentació contrària es fes amb elegància i des de la raó i el respecte, i no amb rudeses i des de la visceralitat o l'arrogància. La seva claredat i franquesa l'ha dut fins i tot a ser bandejat de certs cercles d'on mai no hauria d'estar absent, una acció que no sé ben bé com qualificar.

Miquel de Crusafont ha estimulat tota una generació d'aficionats a la numismàtica a no conformar-se a contemplar i retenir una moneda, sinó també a endinsar-se en els arxius i en els llibres per descobrir-ne els secrets i fer-los públics; ha convertit la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics en la institució científica numismàtica de referència en l'àmbit català i la societat que més treballs publica dins l'Institut d'Estudis Catalans, i *Acta Numismàtica* en una publicació coneguda i respectada arreu. Personalment, he tengut el privilegi de gaudir-lo, no només com a mestre, orientador de la meua feina de recerca i un model en qui, segurament debades, pretenc emmirallar-me, sinó també com a un dels millors amics que he tengut i que mai tendré, cosa que m'ha fet gaudir dels seus consells,

crítiques i opinions, sempre directes, francs i sense embuts. Sovint li dic que, de gran, jo vull ser com ell: independent, lliurepensador, valent, sense horaris rígids, actiu, amb una ment clara, bon criteri i una salut acceptable, sense sentir la necessitat de ser políticament correcte.

En definitiva, honestament crec que la ciència numismàtica de les nostres contrades li deu a ell més que a qualsevol altre estudiós, com ho acredita el volum, la solvència i la importància de la seva obra. Per tant, gaudim-lo i aprofitem-lo mentre en tenguem l'oportunitat, perquè de numismàtics com ell, que a més puguin ser condecorats amb la Creu de Sant Jordi, difícilment es repetiran.

Jaume Boada Salom

El compromís de Miquel de Crusafont

*“Però hem viscut per salvar-vos els mots,
per retornar-vos el nom de cada cosa,
perquè seguíssiu el recte camí
d'accés al ple domini de la terra...”*

Inici de càntic en el temple.

Salvador Espriu

Quan analitzem l'obra d'un intel·lectual, ajustem el focus, com no pot ser d'altra manera, en la seua creació o aportació específica al món de la cultura, ciència o tecnologia. Oblidem sovint el marc sociocultural i nacional en el qual s'insereix la seva aportació i que vincula l'obra a un sistema de valors o relat socialment dominant. Obviar aquestes consideracions no és baladí, perquè res és neutral ni asèptic; tota creació està contaminada per la subjectivitat del seu autor, lligat a uns convencionalismes que el condicionen.

El compromís dels intel·lectuals amb la societat ha sigut abordat per molts teòrics de l'activisme social a Europa, entre ells Gramsci i Sartre principalment. Per Gramsci hi ha dos tipus d'intel·lectual: el tradicional (autònom o independent) i l'intel·lectual orgànic. Aquest últim és el que fa costat orgànicament a una formació social amb una funció rellevant en el món productiu i polític i que li dona homogeneïtat, així com una cosmovisió i un relat històric. En canvi, per a Gramsci, l'intel·lectual autònom o independent no és tal ja que, irremeiablement,